

ЗАКОНОДАВСТВО У СФЕРІ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРАВ: СИСТЕМА, МІЖГАЛУЗЕВІ ЗВ'ЯЗКИ, ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ (Сьомі щорічні читання з проблем права інтелектуальної власності та інформаційних прав, присвячені пам'яті професора О. А. Підопригори)

Сьомі щорічні цивілістичні читання, присвячені пам'яті О. Підопригори, видатного науковця, талановитого вченого і педагога, людини глибокого розуму і широкої душі, за традицією зібрали цієї весни відомих цивілістів і спеціалістів у сфері права інтелектуальної власності, багатьом з яких особисто відомо як чуйно, шанобливо і по-батьківськи вимогливо ставився до своїх учнів, колег та студентів Опанас Андронович. Приємно усвідомлювати, що його справа живе, а наука розвивається, оскільки продовжуються й успадковуються традиції.

Згадуючи історію започаткування цієї важливої для всіх цивілістів традиції, зазначимо, що Перші «Цивілістичні читання з проблем права інтелектуальної власності, присвячені пам'яті професора О. А. Підопригори», були проведені

Учасники Сьомих щорічних цивілістичних читань, присвячених пам'яті О. А. Підопригори

18 квітня 2007 р. за ініціативою доктора юридичних наук, професора, академіка АПрН України Н. Кузнецової у приміщенні Київського регіонального центру АПрН України. Організаторами були кафедра цивільного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва та Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності АПрН України. На засідання був запрошений, окрім видатних вітчизняних правознавців, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права Санкт-Петербурзького державного університету економіки і фінансів, радник «ДЛА Пайпер» у Санкт-Петербурзі, заступник директора Республіканського науково-дослідного інституту інтелектуальної власності О. Сергєєв. Він узяв участь у конференції і виступив з доповіддю на тему «Нове російське законодавство з інтелектуальної власності: набутки і втрати». Учасниками перших читань, більшість з яких є учнями та послідовниками наукової діяльності Опанаса Андроновича, обговорювалося широке коло теоретичних та практичних проблем правової охорони об'єктів інтелектуальної власності. На знак пам'яті і поваги до видатної постаті професора О. Підпригори було розпочато серію публікацій щорічних збірників наукових доповідей та статей, присвячених окремим питанням (зокрема, праву інтелектуальної власності) сучасної цивільно-правової науки. Відтоді ця традиція підтримується і набуває щоразу нового втілення.

Другі цивілістичні читання відбулися 22 квітня 2008 р. і були присвячені переважно обговоренню основних теорій права інтелектуальної власності, їх впливу на розвиток сучасної науки.

До участі в Третіх цивілістичних читаннях 13 березня 2009 р. за ініціативою кафедри цивільного права були активно залучені молоді науковці – студенти, магістри та аспіранти, які поділилися своїми думками про творчість, творчу діяльність людини, її права як автора, про проблеми охорони і захисту прав інтелектуальної власності. Тогорічна збірка статей стала результатом неформальної зацікавленої розмови і глибоких наукових дискусій, які з готовністю підтримали молоді вчені.

Четверті цивілістичні читання «Інформаційні правовідносини та право інтелектуальної власності як інститути приватного права», які відбулися 25 березня 2010 р., розширили тематику конференції, додавши до неї надзвичайно актуальні питання, пов'язані із розвитком інформаційного суспільства. У вступному слові під час проведення конференції модератор читань, доктор юридичних наук, професор кафедри цивільного права О. Кохановська звернула увагу на те, що стрімкий розвиток інформаційних відносин і збільшення обсягу впровадження новітніх інформаційних технологій призвели до того, що нині сформувався інформаційне суспільство, в якому основна роль приділяється ефективному впровадженню знань, підтримці інновацій, науки і освіти. Визначною подією цих читань став виступ видатного вченого, одного з основоположників вітчизняних досліджень у сфері інформаційних відносин і права інтелектуальної власності, кандидата юридичних наук, професора Міжнародного Соломонова університету, професора Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, члена-кореспондента Української академії інформатики В. Жукова з доповідями на теми «Деякі питання щодо методології дослідження інформації як нетипового об'єкта права цивільного» і «Книга IV Цивільного кодексу України: проблеми, протиріччя та шляхи їх вирішен-

ня». Тези доповідей учасників четвертих щорічних читань вперше акцентували увагу не лише на сучасних проблемах у сфері права інтелектуальної власності, а й у сфері інформаційних правовідносин. Такий підхід був визнаний вдалим і став особливістю, що тепер традиційно вирізняє тематику читань від інших конференцій, які проводяться в Україні з проблем права інтелектуальної власності.

П'яті цивілістичні читання з проблем інтелектуальної власності та інформаційних прав, що проводилися 31 березня 2011 р., були присвячені 85-річчю з дня народження професора О. Підопригори. Як відомо, Опанас Андронович народився 13 липня 1926 р. на Черкащині у селі Лемеші Жашківського району в сім'ї селян, і проніс через усе життя любов до рідного краю і до своїх земляків, до України. «Ми пам'ятаємо і завжди будемо пам'ятати про Опанаса Андроновича – людину, з ім'ям якої у десятків тисяч, а може й навіть у сотень тисяч українських юристів пов'язуються спогади перших кроків пізнання юриспруденції, тому що понад півстоліття, з 1952 р., його життя було поєднано з життям юридичного факультету Університету Святого Володимира – Київського національного університету імені Тараса Шевченка», – зазначила доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України Н. Кузнецова. У виступах усіх учасників цих читань, особливо у доповідях професорів В. Луця, Є. Харитонова, О. Кохановської, В. Борисової, Р. Майданика, І. Спасибо-Фатеевої, багатьох учнів звучали спогади про світлу постать видатного науковця.

Шості цивілістичні читання «Розвиток інтелектуальної власності в умовах інформаційного суспільства», які відбулися 22 березня 2012 р. особливо запам'яталися виступами гостей, запрошених з Російської Федерації: доктора юридичних наук, професора кафедри комерційного права Санкт-Петербурзького державного університету О. Городова на тему «Інтелектуальні права за законодавством Росії: сутність і зміст» і кандидата юридичних наук, доцента, провідного наукового співробітника Інституту держави і права Російської академії наук О. Васильєвої на тему «Тенденції розвитку права інтелектуальної власності в Російській Федерації»; доповідями професорів Н. Кузнецової на тему «Правове регулювання інноваційної діяльності (цивільно-правові аспекти)», О. Кохановської на тему «Розвиток права інтелектуальної власності в умовах інформаційного суспільства», Р. Майданика на тему «Паралельний імпорт і право інтелектуальної власності в міжнародному приватному праві»; В. Луця на тему «Строки (терміни) в договорах про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності»; О. Харитонової на тему «Правові дослідження права інтелектуальної власності на півдні України: наукова школа, науковий напрямок чи течія»; І. Спасибо-Фатеевої на тему «Окремі аспекти поняття інформації як особливого об'єкта права» та інших учасників.

Особливістю цьогорічного заходу стало проведення Сьомих щорічних читань під час і в межах Міжнародного цивілістичного форуму «Цивільне законодавство: система, міжгалузеві зв'язки, шляхи вдосконалення», який проводився 25–26 квітня 2013 р. за ініціативою і підтримки відділення цивільно-правових наук НАПрН України, Асоціації цивілістів України, юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, в якому взяли участь цивілісти з багатьох міст Російської Федерації – Москви,

Іркутська, Саратова, Челябінська, Твері; а також з Казахстану, Узбекистану, Киргизстану, Азербайджану, Польщі.

Оскільки читання пам'яті професора О. Підпригори проводяться щорічно, більшість учасників беруть участь постійно, завчасно готують і подають тези і статті, приїжджають у Київ для особистої участі.

Найбільш актуальними і такими, що викликали жваве обговорення, слід назвати доповіді гостей з Російської Федерації: доктора юридичних наук, професора, директора Республіканського науково-дослідного інституту інтелектуальної власності, головного редактора журналу «Інформаційне право» В. Лопатіна на тему «Публічне і приватноправове регулювання інтелектуальної власності в інформаційному суспільстві»; кандидата юридичних наук, доцента, провідного наукового співробітника Інституту держави і права Російської академії наук О. Васильєвої на тему «Сучасний досвід кодифікації норм цивільного законодавства в Росії»; кандидата юридичних наук, старшого викладача кафедри цивільного права Північно-Кавказької філії Російської академії правосуддя, заступника директора Науково-дослідного інституту актуальних проблем сучасного права О. Крицули на тему «Ліквідація як засіб відповідальності за порушення виключних прав» та доповіді вітчизняних спеціалістів у сфері права інтелектуальної власності— кандидатів юридичних наук, доцентів кафедри права інтелектуальної власності і корпоративного права Національного університету «Одеська юридична академія», докторанта Г. Ульянової на тему «Часткове використання твору при плагіаті» та О. Кулініч на тему «Особливості охорони права знаменитих фізичних осіб на власне зображення».

Особливу увагу під час читань було приділено проблемі права інтелектуальної власності як інституту (підгалузі) цивільного права і недоцільності виокремлення права інтелектуальної власності як окремої галузі права доктором юридичних наук, професором кафедри цивільного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, постійним модератором читань О. Кохановською. Рішення, прийняті за результатами читань, увійшли у загальні підсумкові рішення Третього цивілістичного форуму, про які можна дізнатися з інформації, присвяченої Форуму в цьому ж виданні. Статті і доповіді учасників Сьомих цивілістичних читань, присвячених пам'яті професора О. Підпригори, будуть опубліковані у наступному щорічному збірнику.